

Centrum för dramatik

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 5 oktober 2018

Centrum för dramatik yttrande över SOU 2018:23 Konstnär – oavsett villkor?

Centrum för dramatik (CFD)

Centrum för dramatik är en centrumbildning inom kulturområdet med kontor i Malmö och Stockholm. Organisationens medlemmar är professionella dramatiker, manusförfattare och översättare av dramatik inom scen, film, tv, radio och andra medier. För de flesta är det svårt att försörja sig på rimlig nivå inom området.

CFD arbetar för att utveckla, bredda och stärka medlemmarnas arbetsmarknad genom uppdragsförmedling och olika projekt inom skola, kulturella och kreativa näringar och information och kompetensutveckling. CFD arbetar efter de nationella kulturpolitiska målen och för att fler ska komma i kontakt med dramatiskt berättande, särskilt barn och unga.

I Sverige finns cirka 750 manusförfattare/dramatiker och översättare av dramatik. De utgör en nyckelgrupp som gör ett stort avtryck i samtidskulturen – de skriver eller översätter den inhemska producerade dramatik som visas på scen, i tv och radio, på bio och webben.

Inledning

Strukturer som har långsiktig hållbarhet, byggs ofta upp under en lång period. På ett underfinansierat område som konstnärspolitikens, är det viktigt att inte skapa mer administration än nödvändigt. Därför bör man istället förstärka fungerande strukturer inom området för att utveckla insatser för konstnärer.

Konstnärernas möjligheter till utveckling, kompetensutveckling och försörjning är i hög grad beroende av projektmedel. Den utveckling som har skett de senaste 10-15

Centrum för dramatik

åren där bidragsgivare kräver näst intill orimliga villkor vid ansökan av bidrag, eller mycket omfattande redovisningar, förbrukar stora delar av det bidrag som utgivits för till exempel konstnärligt skapande. Kulturverksamhet lämpar sig heller sällan för att vägas och mätas, utan bör istället oftare utvärderas på annat sätt. Bakgrunden till detta är att konstnärliga verksamheter av sin natur är svåra och ofta omöjliga att kvantifiera och jämföra på ett relevant sätt. Denna ambition från bidragsgivare att kvantifiera, väga och mäta, skapar mycket administration utan att den leder till någon fördjupad kunskap om verksamheten.

Centrum för dramatik vill ansluta till Dramatikerförbundets tre tillkommande förslag för dramatikområdet:

- **Tillskapa ett tydligt uppdrag för all offentligt finansierad scenkonst att nybeställa en viss andel svensk dramatik och nyöversättningar.**
- **Tillskapa en fungerande statistik för scenkonstområdet.**
- **Offentligfinansierade scenkonstinstitutioner ska bidra till en fond för inköp av nyskriven dramatik och nyöversättningar när man väljer att spela så kallade "fria verk".**

Synpunkter på utredningens förslag

9.2.1 Motiv och inriktning

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.2.2 Konstnärsbegreppet

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.2.3 Åtgärder för att stärka konstnärernas professionella arbete

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.2.4 Måluppfyllelse

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.3.1 Allmänt om utbildningssystemet

Centrum för dramatik ansluter till Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.3.2 Konstnärliga högskolornas satsningar mot snedrekrytering

Centrum för dramatik ansluter till Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.3.3 Kulturskolans ansvar

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.3.4 Tillgänglighet till konstnärliga utbildningar

Centrum för dramatik ansluter till Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.3.5 Konstnärliga produktionshus för ungdomar

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande och vill tillägga följande:

CFD är tveksam till förslaget då det kommer att krävas stora resurser för att bygga upp nya strukturer. Istället bör de strukturer som redan finns och har konstnärlig styrning på plats förstärkas med uppdraget: kulturskolorna och konstnärstyrda organisationer, bland andra centrubildningarna. En sådan satsning måste också tydligt formulera att konstnärerna ska ha yrkesmässigt betalt för sitt arbete.

Centrum för dramatik förordar istället att dessa medel används för att utveckla konstnärliga produktionshus för ungdomar i anslutning till redan fungerande konstnärliga verksamheter.

9.3.6 Fortbildning av konstnärer

Centrum för dramatik ansluter till Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.4.1 Allmänt om arbetsmarknaden för konstnärer

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.4.2 Digitaliseringens påverkan på konstnärernas yrkesutövande

Centrum för dramatik ansluter till Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.4.3 Uppdrag om kulturella och kreativa näringar

Centrum för dramatik tillstyrker utredningens förslag för det fall det kan utformas i nära samarbete med de yrkesverksamma konstnärernas organisationer och centrubildningarna.

CFD anser att det finns en stor potential i Sverige för att utveckla konstnärligt innehåll till kulturella och kreativa näringar, inte minst mot bakgrund av landets mycket höga IT-mognad och hemmamarknad samt nuvarande export inom området. Kärnan i det som exploateras i kulturella och kreativa näringar är de verk eller kulturyttringar som konstnärer skapar.

Om medel avsätts för utveckling av kulturella och kreativa näringar inom ramen för konstnärspolitiken, bör satsningen ha fokus på hur dessa näringar kan bidra till konstnärernas försörjning, och till utveckling av konstnärligt innehåll. CFD anser att utan fokus på konstnärerna bör en sådan satsning finansieras inom näringspolitiken.

För att utveckla kulturella och kreativa näringar anser CFD att ett huvudsakligt fokus bör riktas mot konstnärerna och deras verksamheter. En satsning bör därför

Centrum för dramatik

genomförs i nära samarbete med centrumbildningar och de yrkesverksamma konstnärernas organisationer. Bland annat krävs resurser för kompetensutveckling, medel för att experimentera med och utveckla innehållet i konstarterna för kulturella och kreativa näringar. Det krävs försörjning för konstnärerna vid deras "grundforskning", material och teknik och medel för att implementera ny teknik/digitalisera. Gränserna för den typ av näringscheckar som Tillväxtverket tillhandahåller idag, skulle behöva sänkas för att anpassas till kulturområdet så att fler konstnärer får möjlighet att ansöka om dessa.

För att kunna utveckla kulturella och kreativa näringar anser CFD med erfarenhet bland annat från projektverksamhet riktad mot museer, hembygdsgårdar och kulturturism, att fortbildning av alla ingående parter är av stor vikt: En beställare av konstnärlig medverkan kan inte beställa om denne inte vet vad som är möjligt att skapa, vilka möjligheter och kvaliteter som ligger i den konstnärliga insatsen.

För många av landets konstnärer är tillgång till kompetensutveckling bland annat inom det digitala området obefintlig eller alldeles för kostsam för att konstnärerna själva ska kunna bekosta kompetensutvecklingen.

Centrumbildningarna har en omfattande och hela tiden aktuell kulturarbetsmarknadskompetens som löpande används för att skapa projekt inom nya områden, bredda arbetsmarknaden och erbjuda relevant kompetensutveckling till sina medlemmar. En breddning av arbetsmarknaden för konstnärer torde ge en möjlighet till utveckling inom flera näringsverksamheter. För dramatiker och manusförfattare finns många arbetsområden: film, kulturturism, hembygds- och museiutveckling, e-learning, event- och upplevelseindustri mm.

9.4.4 Svenska projekt i EU:s ramprogram

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.4.5 Stärkt arbetsmarknad genom residensprogram

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.4.6 Offentliga inköp av konst

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.4.7 Konstens behov av mellanhänder

Centrum för dramatik ansluter till KLYS och Dramatikerförbundets remissyttranden, och vill därutöver tillägga:

Centrum för dramatik välkomnar förslaget om att det statliga anslaget till centrumbildningarna tillförs ytterligare 10 miljoner kronor, men anser att det skulle behöva höjas ytterligare för att centrumbildningarna ska kunna bredda arbetsmarknaden för konstnärer i en rimlig takt, och för att skapa inkomstmöjligheter för alla de unga som utbildas till yrken inom kulturområdet. Från den föreslagna satsningen på digitalisering borde minst 20 miljoner kronor

Centrum för dramatik

överförs till centrumbildningarna för att ge konstnärerna möjlighet att utveckla den marknaden.

Centrumbildningarna är konstnärstyrda förmedlingsorganisationer och står för effektiva arbetsmarknadsfrämjande insatser inom kulturområdet för sina drygt

10.000 medlemmar. Organisationerna skapar nya uppdrag och breddar arbetsmarknaden inom kulturområdet, kompetensutvecklar och förmedlar yrkesverksamma konstnärer till vitt skilda verksamheter inom näringsliv, privatfinansierat kulturliv, skola, bibliotek, folkbildning, föreningsliv mm.

Centrumbildningarna fungerar som nav och infrastruktur för de yrkesverksamma konstnärerna genom att marknadsföra och sprida information och konstarkunnskap till uppdragsgivare. Organisationerna garanterar professionell medverkan i skolan, och bistår med aktuell information och hjälp till t ex skolor som vill starta kulturprojekt. Centrumbildningarna utvecklar hela tiden nya områden och arbetsmetoder inom sina respektive konstområden. Under sin 50-åriga historia har otaliga kulturprojekt byggts upp av centrumbildningarna, däribland många kulturverksamheter som idag finns i regional och kommunal regi.

Centrum för dramatik är en av de senast tillkomna centrumbildningarna, vilket innebär att det saknas anslagsutrymme som motsvarar vårt snabbt växande verksamhetsbehov. För Centrum för dramatik är därför en substantiell höjning av centrumbildningsanslaget helt nödvändig. Alla centrumbildningar har behov av ökade anslag, men de centrumbildningar som kommit in sent i anslagsfördelningen har större behov eftersom man fortfarande har en stark tillväxt.

9.4.8 Administrativt myndighetsstöd för konstnärer

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.5.1 Konstens betydelse i samhället

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.5.2 Konstnärernas förutsättningar att verka i regionerna

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.5.3 Kultursamverkansmodellen

Centrum för dramatik ansluter till KLYS och Dramatikerförbundets remissyttranden.

9.5.4 Kulturarrangörer i hela landet

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.5.5 Konstbildningens betydelse

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.6.1 Allmänt om offentligrättsliga ersättningsystem

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.6.2 Offentligrättsliga ersättningar

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.6.4 Upphovsrätten

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.1 Konstnär som samlingsbegrepp

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.2 Bredd, genreöverskridande och flexibilitet

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.3 Konstnärlig kvalitet som tröskel

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.4 Både fysiska och juridiska personer

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.6 Arbetsstipendier

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.7 Projektbidrag

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.8 Långtidsstipendier

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.7.9 Redovisning av bidrag

Centrum för dramatik ansluter till KLYS och Dramatikerförbundets remissyttrande.

9.7.10 En ny fond för stöd till bild- och formkonstnärer

Centrum för dramatik ansluter till KLYS och Dramatikerförbundets remissyttranden.

9.8.1 Socialförsäkring och a-kassa

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.8.2 Vissa skattefrågor

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.8.3 Friskvård, arbetsskador och rehabilitering

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.9.1 Förbättrade pensioner för konstnärer

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.10.1 Den statliga styrningen

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.11.1 Konstnärspolitikens budgetram

Centrum för dramatik ansluter till KLYS remissyttrande.

9.11.2 Pris- och löneomräkning

CFD ansluter till det av KLYS ingivna yttrandet på punkten och vill dessutom framhålla att frånvaron av anslagsuppräknings utsätter organisationer för stora påfrestningar när anslagen urholkas under lång tid.

Med vänlig hälsning,
CENTRUM FÖR DRAMATIK

Birgit Hageby
Ordförande

Isabella af Klintberg
Verksamhetsledare